

Freedom | สรุปลักษณ์

สอบกลางภาค 2/2566
โดยมาสเตอร์ ปอนด์

วงจรไฟฟ้าเบื้องต้น

- ตัวต้านทาน
- วงจรอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น
- พลังงานไฟฟ้า
- เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน

คลื่น

- คลื่นกล
- คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

คำเตือน

เนื้อหาจาก **ครูผู้สอน** รายวิชาวิทยาศาสตร์
(มาสเตอร์ สุวรรณ ชิดประสงค์)

FREEDOM
ASSUMPTION COLLEGE THONBURI

ONLINE PDF
POOMP5.COM/FREEDOM

SUPPORT US

PROMPT PAY TRUEMONEY

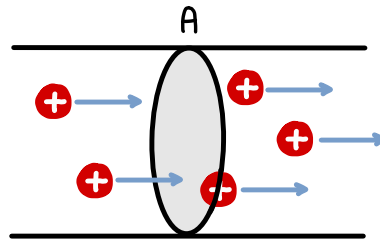
Electrical & Electronics

หน่วยที่ 5 : ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

1) กระแสไฟฟ้า

ประจุสุทธิที่ไหลผ่านพื้นที่หน้าตัด
ต่อหน่วยเวลา

ตัวแปร I
มีหน่วยเป็น
แอมแปร์ A

2) ความต่างศักย์

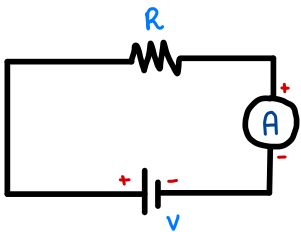
ความแตกต่างของพลังงานศักย์ไฟฟ้า
ต่อหน่วยประจุ ระหว่างจุด 2 จุด

ตัวแปร V
มีหน่วยเป็น
โวลต์ V

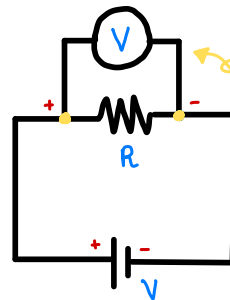
กระแสไฟฟ้าในวงจรจะไหลจากบริเวณที่มี
ความต่างศักย์สูง ไป บริเวณความต่างศักย์ต่ำ
(ขั้ว $\oplus \rightarrow$ ขั้ว $\ominus$)

การวัดค่า กระแสไฟฟ้า ในวงจร

ต่อ "แอมมิเตอร์"
แบบอนุกรมในวงจร
(อ่านค่า I)

การวัดค่าความต่างศักย์ ในวงจร

ต่อ "โวลต์มิเตอร์"
แบบขนาน (ต่อบน R)
(อ่านค่า V)
ห้ามต่อผิดขั้ว !!!

Note

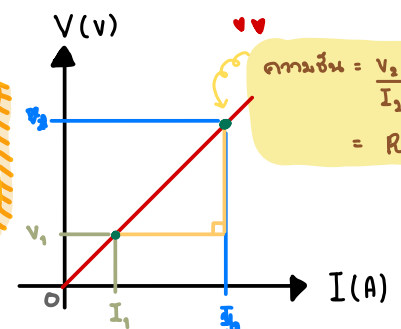
ในบทนี้ เราจะ สมมติ ให้ ประจุบวก เคลื่อนที่ เพื่ออธิบาย ทริโนลของกระแสไฟฟ้า
เรียกว่า "กระแสสมมติ" (e^- เคลื่อนที่ เรียกว่า กระแสอิเล็กตรอน)

3) กฎของโอห์ม

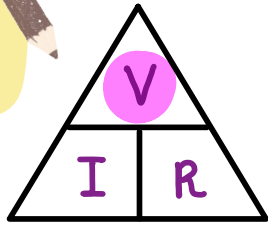
กระแสไฟฟ้าที่ไหลในเส้นลวดตัวนำ (I) จะแปรผันตรงกับ
กับ ความต่างศักย์ ระหว่างปลายของเส้นลวดตัวนำ (V)

$$I \propto V$$

จัดไปเขียนเส้นกราฟ

จากกฎของโอห์ม
จะได้ว่า

ความสัมพันธ์ (V/A)

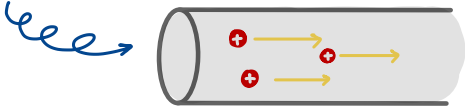
$$V = IR$$

หรือ
 Ω (โอห์ม)

อยากรู้ค่าไหนในรูปตัวแปรนั้น
หรือย้ายข้างสมการธรรมดา

ตัวต้านทาน

ทำหน้าที่ ลดปริมาณกระแสไฟฟ้าในวงจร

ตัวต้านทานมีค่ามาก " กระแสไฟฟ้าจะไหลน้อยลง "
ตัวต้านทานมีค่าน้อย " กระแสไฟฟ้าจะไหลมาก "

การอ่านค่าความต้านทาน

$$\text{ความต้านทาน } R = [(\text{เลขแถบสีที่ 1 เลขแถบสีที่ 2}) \times 10^{\text{เลขแถบสีที่ 3}}] \pm \text{เลขแถบสีที่ 4}$$

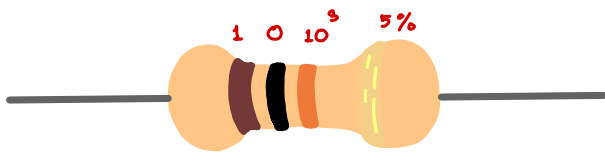
- เลขแถบสีที่ 1 : เลขหลักสิบ
- เลขแถบสีที่ 2 : เลขหลักหน่วย
- เลขแถบสีที่ 3 : เลขชี้กำลัง
- เลขแถบสีที่ 4 : ความคลาดเคลื่อน

ถ้ามี 5 แถบ จะเพิ่มเป็น " เลขหลักร้อย "

แถบสี	แถบที่ 1 แถบเลข	แถบที่ 2 แถบเลข	แถบที่ 3 แถบเลข	แถบที่ 4 แถบเลข
ดำ	0	0	1	
น้ำตาล	1	1	10^1	น้ำตาล = $\pm 1\%$
แดง	2	2	10^2	แดง = $\pm 2\%$
ส้ม	3	3	10^3	
เหลือง	4	4	10^4	
เขียว	5	5	10^5	
น้ำเงิน	6	6	10^6	
ม่วง	7	7	-	
เทา	8	8	-	
ขาว	9	9	-	
ทอง	-	-	10^{-1}	ทอง = $\pm 5\%$
เงิน	-	-	10^{-2}	เงิน = $\pm 10\%$
ไม่มีแถบสี	-	-	-	ไม่มีแถบสี = $\pm 20\%$

ข้อควรระวัง สีเหลือง เขียว ฟอสฟอรัส มาที่ขาขนาบดิน

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

จะได้ว่า $R = 10 \times 10^3 \pm 5\% \Omega$

$$= 10000 \pm 5\% \Omega$$

$$= 10000 \pm 500$$

$$= 10000 \pm \frac{5}{100}$$

$$= 500$$

มีค่าความต้านทานในช่วง 9500 ถึง 10500 โอห์ม

$$R = 300 \times 10^2 \pm 5\% \Omega$$

$$= 30000 \pm 5\% \Omega$$

$$= 30000 \pm 1500$$

$$= 30000 \pm \frac{5}{100}$$

$$= 1500$$

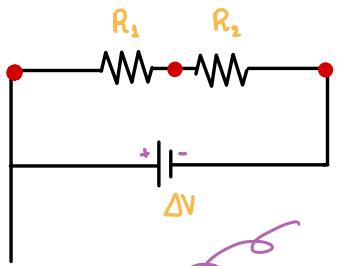
มีค่าความต้านทานในช่วง 28500 ถึง 31500 โอห์ม

○ การต่อตัวต้านทาน

“ ความต้านทานสมมูล = $R_{รวม}$ ”

แบบอนุกรม

⇒ ต่อเป็นเส้นเดียวกัน

$$I_{รวม} = I_1 = I_2$$

$$V_{รวม} = V_1 + V_2$$

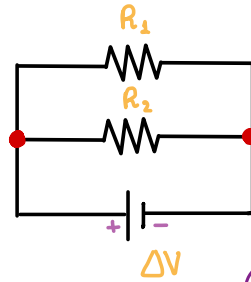
$$R_{รวม} = R_1 + R_2$$

ถ้า R เท่ากัน ต่อมาต่างตัวที่ตก
ต่อ R แต่ละตัว จะใส่เท่ากัน

“ อนุกรม I เท่า ”

แบบขนาน

⇒ ใช้จุดร่วมเดียวกัน

$$V_{รวม} = V_1 = V_2$$

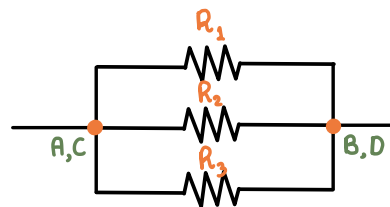
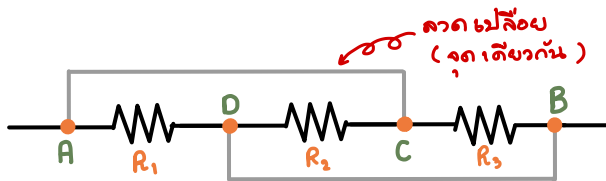
$$I_{รวม} = I_1 + I_2$$

$$\frac{1}{R_{รวม}} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2}$$

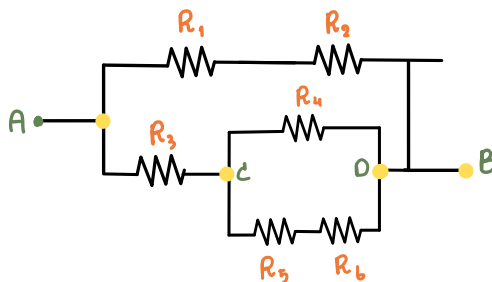
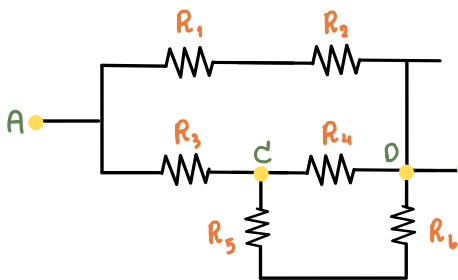
ถ้า R เท่ากัน กระแสไฟฟ้าที่ผ่าน
R แต่ละตัวจะแบ่งไหลเท่ากัน !!!

“ ขนาน V เท่า ”

ถ้าเจอวงจรที่ซับซ้อน ให้พยายามดูวงจรหรือแปลวงจรไปบ้าง เพื่อหาค่า $R_{รวม}$ ในวงจร

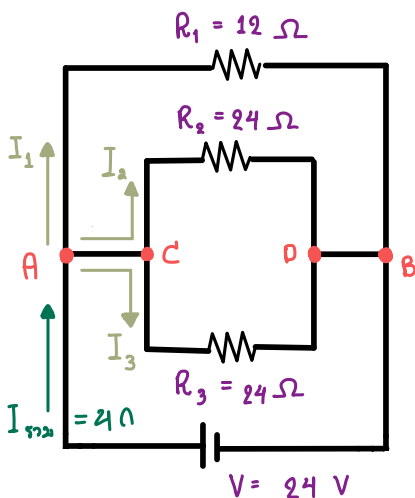
• รวม R_1, R_2, R_3
แบบขนาน

- รวม 5, 6 (อนุกรม)
- รวม $R_5, 4$ (ขนาน)
- รวม 3, R_{CD} (อนุกรม)
- รวม 1, 2 (อนุกรม)
- รวม R_{12}, R_{3CD} (ขนาน)

ตัวอย่าง จากรูป วงจรไปบ้างที่เห็นหน้า จงหา

a) หา R_{AB} ($R_{รวม}$)

$$\textcircled{1} \frac{1}{R_{CD}} = \frac{1}{24} + \frac{1}{24}$$

$$\frac{1}{R_{CD}} = \frac{2}{24}$$

$$R_{CD} = \frac{24}{2} = 12 \Omega$$

$$\textcircled{2} \text{ จะได้ } R_{AB} = \frac{12}{2} = 6 \Omega$$

ตัวต้านทาน 12 Ω ขนานกัน

b) หา $I_{รวม}, I_1, I_2, I_3$

จาก $V = IR$

$$I_{รวม} = \frac{V_{รวม}}{R_{รวม}} = \frac{24}{6} = 4 \text{ A}$$

$R_{รวม}$ ด้านบน และล่าง (R_{23}) เท่ากัน (12 Ω)
I จะไหลผ่านเท่ากัน

$$I_1 = \frac{4}{2} = 2 \text{ A}, I_2 = \frac{2}{2} = 1 \text{ A}, I_3 = I_2 = 1 \text{ A}$$

2 เส้นที่มี R เท่ากัน

c) หา V_1, V_2, V_3

$$V_1 = I_1 R_1 = (2)(12) = 24 \text{ V}$$

$$V_2 = I_2 R_2 = (1)(24) = 24 \text{ V}$$

$$V_3 = I_3 R_3 = (1)(24) = 24 \text{ V}$$

วงจรอิเล็กทรอนิกส์

ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์

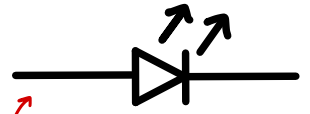

"ไดโอด"
(Diode)

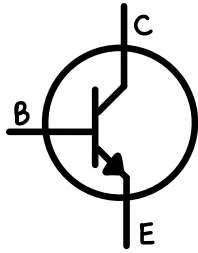
ทำหน้าที่ ยอมให้กระแสไหลทิศทางเดียว

"ไดโอดเปล่งแสง"
(LED)

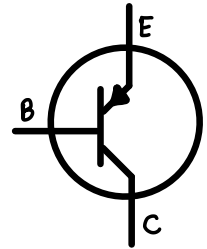
แสดงตัวเลขในหน้าปัดหน้าไฟภาคดิจิทัล

"ทรานซิสเตอร์"
แบบ NPN

$C \rightarrow B \rightarrow E$

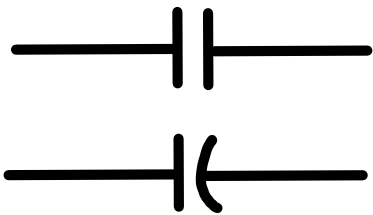
"ทรานซิสเตอร์"
แบบ PNP

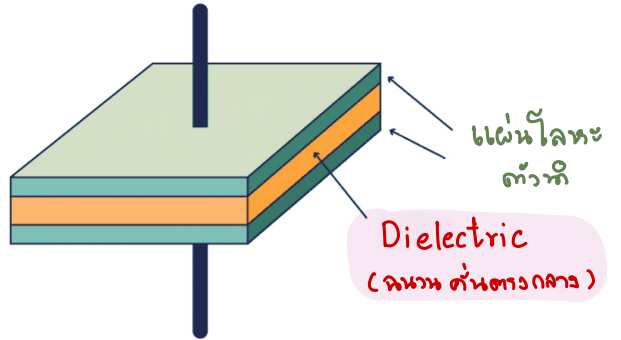
$E \rightarrow B \rightarrow C$

ทำหน้าที่ เป็นเหมือนสวิตช์ในวงจร

"ตัวเก็บประจุ"

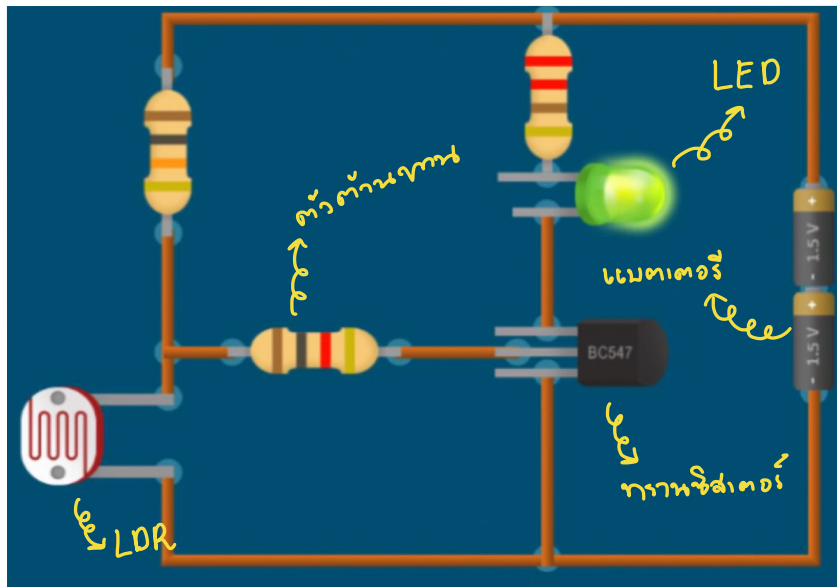
ทำหน้าที่
เก็บ หรือคาย
ประจุในวงจร

"วงจรรวม (IC)"

ทำหน้าที่ เป็นเหมือนวงจรย่อยที่รวมชิ้นส่วน
อิเล็กทรอนิกส์ไว้ในตัว

พลังงานไฟฟ้า

งานที่ทำในหนึ่งหน่วยเวลา

$$W = Pt$$

พลังงานไฟฟ้า (จูล, J)

เวลา (วินาที, s)

กำลังไฟฟ้า (วัตต์, W)

กำลังไฟฟ้า

$$P = IV = I^2R = \frac{V^2}{R}$$

I = กระแสไฟฟ้า (A)

R = ความต้านทาน (Ω)

V = ความต่างศักย์ (V)

การคิดค่าไฟ

ใช้สูตร $W = Pt$

P ใช้นิยาม กิโลวัตต์ (เอาค่าวัตต์ หารด้วย 1000)

t ใช้นิยาม ชั่วโมง (เอาค่าวินาที หารด้วย 3600)

W ใช้นิยาม กิโลวัตต์. ชั่วโมง หรือ Unit (หน่วย)

ค่าไฟ (บาท) = จำนวนหน่วย W × จำนวนวันของเรตินั้น × ราคาไฟฟ้าต่อหน่วย

ตัวอย่าง

เครื่องปรับอากาศเครื่องหนึ่งมีแรงดัน 220V 2000W ถ้าใช้เครื่องปรับอากาศนี้ในเวลา 30 นาที จะใช้พลังงานไฟฟ้าเท่าใด, มีกระแสไฟฟ้าไหลผ่านเท่าใด ถ้า R มีค่า 5 Ω

โจทย์ให้

V = 220 V

P = 2000 W

t = 30 min

R = 5 Ω

W = ?

I = ?

หา W จาก $W = Pt$

= (2000)(30 × 60)

= (2000)(1800)

= 3,600,000 J

$\therefore W = 3.6 \times 10^6 \text{ J}$

แปลง นาที เป็น วินาที

หา I จาก $P = I^2R$

$$I^2 = \frac{P}{R}$$

$$= \frac{2000}{5}$$

$$I^2 = 400$$

$$\therefore I = \sqrt{400} = 20 \text{ A}$$

ตัวอย่าง

ลองเข้าไปใช้เครื่องใช้ไฟฟ้าดังตาราง ในเดือนพฤศจิกายน จะต้องจ่ายค่าไฟกี่บาท (กำหนดให้ ราคาของไฟ 6 บาท/หน่วย)

หลอดไฟ 5 ดวง	60 วัตต์	9 ชั่วโมง
หม้อหุงข้าว	600 วัตต์	1 ชั่วโมง
พัดลม	800 วัตต์	6 ชั่วโมง

หาค่าไฟจาก (สูตรด้านบน)

$$\text{ค่าไฟ} = 8.10 \times 30 \times 6$$

$$\therefore \text{ค่าไฟ} = 1,458 \text{ บาท} \#$$

$$\text{หา W จาก } W = Pt = [(5)(\frac{60}{1000} \text{ kW})(9 \text{ h})] + [(1)(\frac{600}{1000} \text{ kW})(1 \text{ h})] + [(1)(\frac{800}{1000} \text{ kW})(6 \text{ h})]$$

$$= 2.70 + 0.60 + 4.80 \quad \text{จำนวนเครื่อง}$$

$$= 8.10 \text{ หน่วย (เอาไปคิดค่าไฟต่อ)}$$

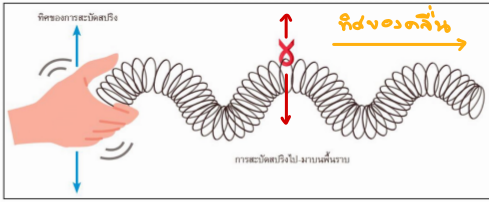

Wave หน่วยที่ 6 : คลื่น

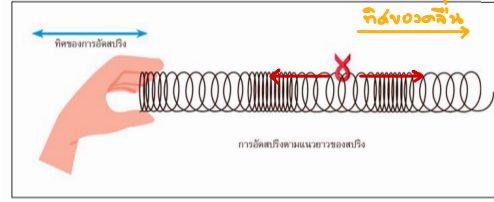

● **คลื่นกล** : การส่งพลังงานโดยอาศัยตัวกลางในการเคลื่อนที่

คลื่นตามขวาง

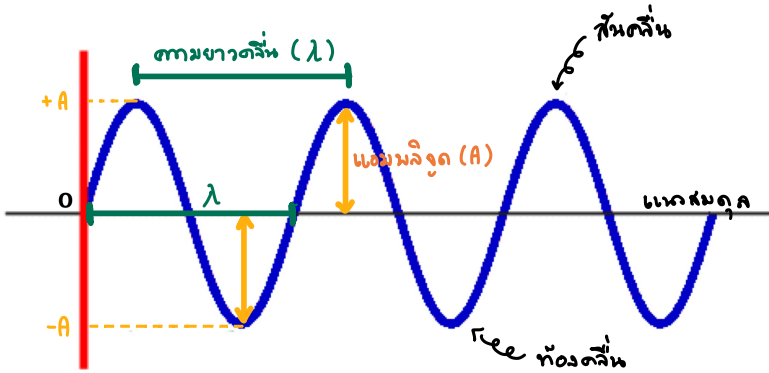
- เช่น ● คลื่นในเส้นเชือก
- คลื่นหัก
- คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า

คลื่นตามยาว

- เช่น ● คลื่นในสปริง
- คลื่นเสียง

♡ ส่วนประกอบของคลื่น

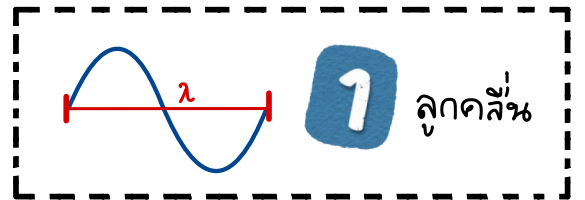

● **แอมพลิจูด (A)** : การกระจัดสูงสุดของคลื่น (ม)

↳ บอกปริมาณของพลังงานที่คลื่นส่งผ่านไป

● **ตามยาวคลื่น (λ)** : ระยะห่างระหว่างจุด 2 จุด (ม)

(สัน → สัน) หรือ (หุบ → หุบ)

ความถี่ (f)

จำนวนลูกคลื่นที่เคลื่อนที่ในเวลา 1 วินาที

$$f = \frac{\text{จำนวนลูกคลื่นทั้งหมด}}{\text{เวลา}} = \frac{1}{T}$$

รอบ/วินาที (Hz)

คาบ (T)

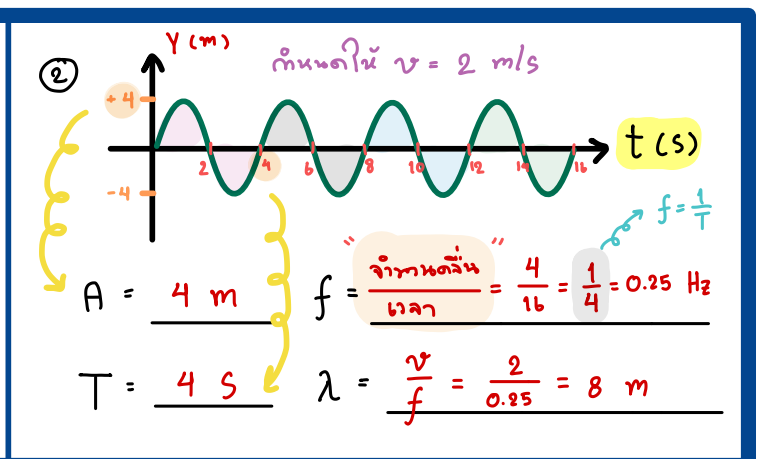
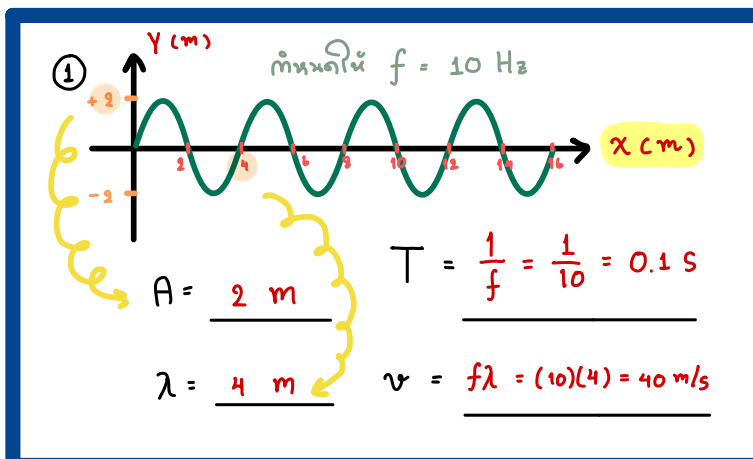
เวลาที่คลื่นเคลื่อนที่ครบ 1 รอบ

$$T = \frac{\text{เวลา}}{\text{จำนวนลูกคลื่นทั้งหมด}} = \frac{1}{f}$$

วินาที/รอบ (s)

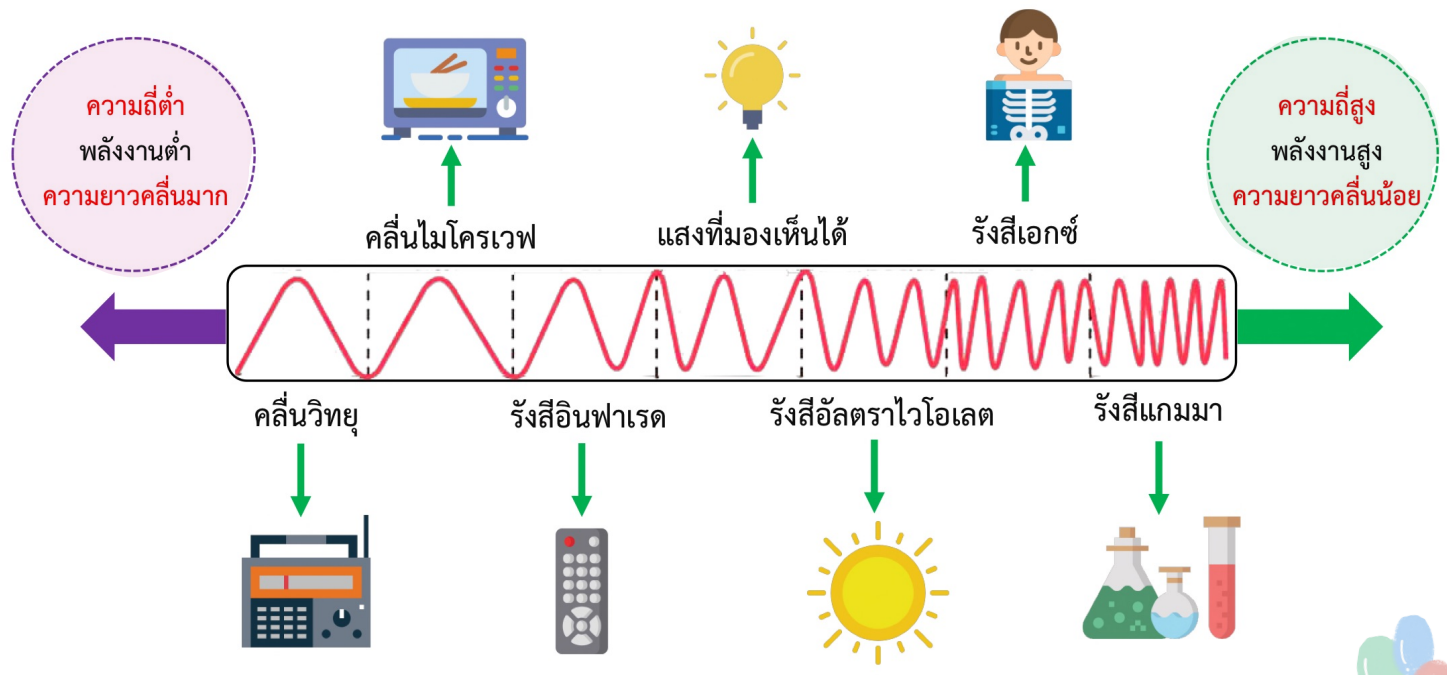
● **อัตราเร็วของคลื่น** : ระยะทางคลื่นเคลื่อนที่ใน 1 หน่วยเวลา

$$v = \frac{s}{t} = \frac{\lambda}{T} = f\lambda$$

คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า :

การส่งพลังงานโดยเกิดจากการเปลี่ยนแปลงของ สนามไฟฟ้า และสนามแม่เหล็ก (ไม่อาศัยตัวกลางในกรณีคลื่นที่)

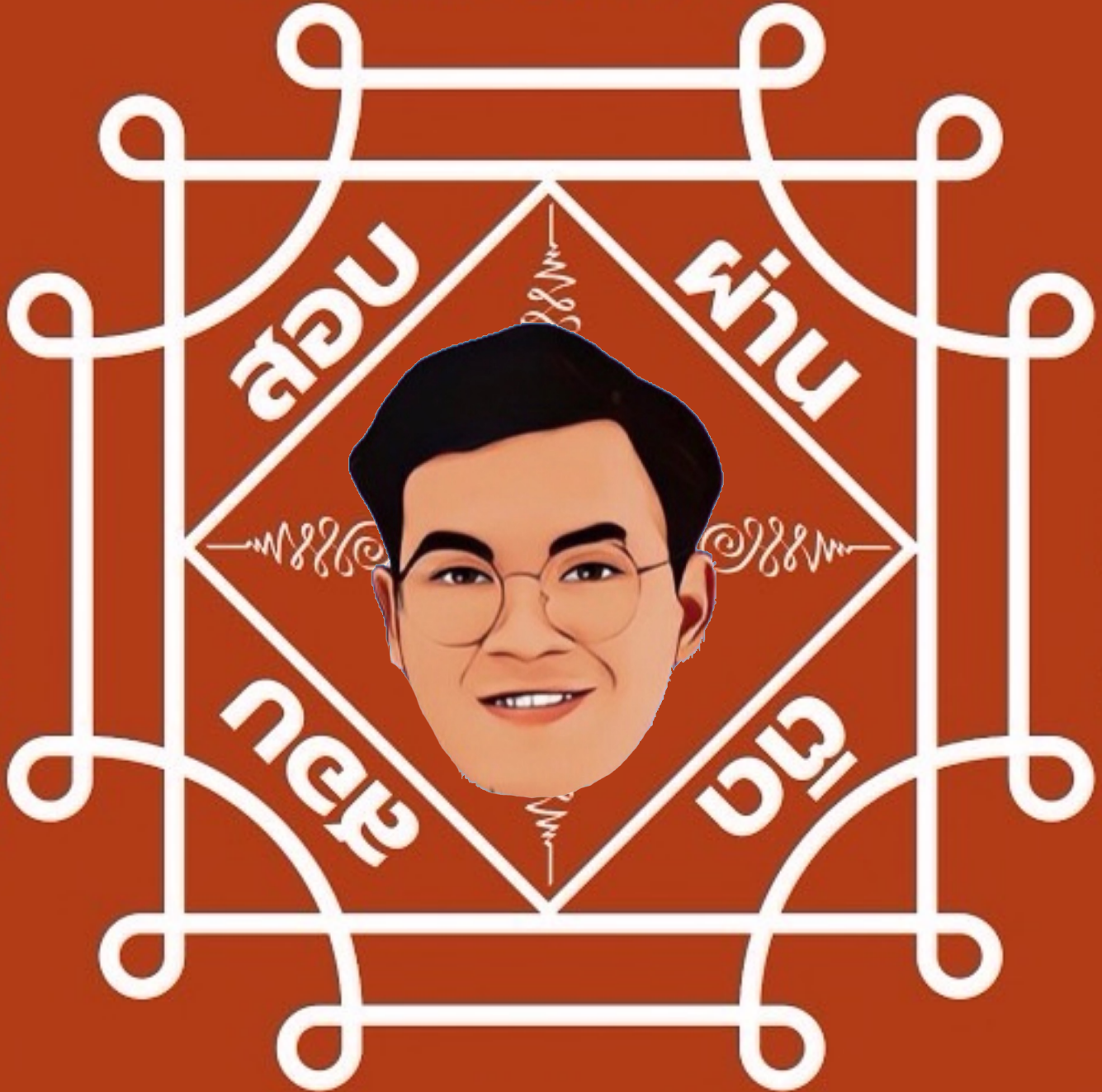
<p>① คลื่นวิทยุ (radio wave)</p> <ul style="list-style-type: none"> ความยาวคลื่นมากที่สุด ใช้ประโยชน์ด้านการสื่อสาร วิทยุ และโทรทัศน์ โดยการกระจายสัญญาณจากเสาอากาศ และ สะท้อนในชั้น ไอโอโทรสเฟียร์ 	
<p>② คลื่นไมโครเวฟ (Microwave)</p> <ul style="list-style-type: none"> ใช้ระบุตำแหน่ง GPS แหล่งกำเนิดความร้อนในเตาไมโครเวฟ รักษาโรคด้วย "ความร้อน" 	<p>③ รังสีอินฟราเรด (รังสีความร้อน)</p> <ul style="list-style-type: none"> ใช้ในรีโมทคอนโทรล (ตามคุณสมบัติการดูดซับรังสี) การวัดอุณหภูมิด้วยกล้อง อินฟราเรด (ตรวจจับความร้อน)
<p>④ แสงที่มองเห็นได้</p> <ul style="list-style-type: none"> ใช้รักษาด้วยเลเซอร์ (ผ่าตัด) ตัด, เจาะโลหะ ยิงมาร์กเกอร์ 	<p>⑤ รังสีอัลตราไวโอเล็ต (รังสีเหนือม่วง)</p> <ul style="list-style-type: none"> ฆ่าเชื้อโรคที่อันตราย ฟอกสี เชื่อมโลหะ ด้วย UV ที่เข้มขึ้นสูง
<p>⑥ รังสีเอกซ์ (X-ray)</p> <ul style="list-style-type: none"> ตรวจหาอาวุธ ถ่ายภาพโครงสร้างของกระดูกและฟัน ตรวจหารอยร้าวในโลหะ 	<p>⑦ รังสีแกมมา (Gamma ray)</p> <ul style="list-style-type: none"> ความยาวคลื่นสั้นที่สุด อำนาจทะลุทะลวงสูงมาก รักษามะเร็งด้วย I-131, Co-60 ศึกษาการสลายตัวของนิวเคลียส

อย่าลืมตั้งใจอ่านหนังสือควบคู่ไปกับการบุญเตลุ

อย่าลืมตั้งใจอ่านหนังสือควบคู่ไปกับการบุญเตลุ

อย่าลืมตั้งใจอ่านหนังสือควบคู่ไปกับการบุญเตลุ

อย่าลืมตั้งใจอ่านหนังสือควบคู่ไปกับการบุญเตลุ